

LA CAMPANA

SETMANARI CATALÀ
FESTIU IL·LUSTRAT Y LITERARI

15 CÈNTIMS lo número per tot arreu

DIRECTORS:

LITERARI **SEMON ALSINAYCLOS** ARTÍSTICH **RAMON ESCALER**

Preu de subscripció 1 Pla al mes.

REDACCIÓ: Lleons 4 últim

D. APELES MESTRES

Com á dibuixant y com á poeta ha alcansat just renom lo Sr. Mestres, distingintse tan ab lo llapis com ab la ploma per son estil propi y sobretot original, que es ab lo que sobressurten sempre 'ls genis.

Sos numerosos dibuixos en *La Campana de Gracia* l' han fet conegut del poble, y li han obert honrós pas entre 'ls artistas las ilustracions dels llibres *El sabor de la tierra*, *Cuentos vivos*, *Cuentos de Anderson*, *Ione*, etc., etc., essent aquesta última obra la de que n' está més complascut. Publicá una colecció de quaderns titulats *Granizada* y no hi ha periódich ilustrat que no hagi volgut honrar-se ab los treballs de son llapis.

Com á poeta ha alcansat premis en distints certámens literaris. Guanyá la flor natural per sa poesia *La cigala*

y la formiga en los Jochs florals de 1883, en los que ja havia anys enrera conseguit premi ab una collecció de *Faulas*, y altre mes ensá per son treball en vers *Jacob*. En los certámens d' Arenys de Mar també sigué llorejat ab la flor natural en 1886 y ab altra premi en 1887. En el Certámen celebrat en lo teatro de Novedats, lo dia 6 de Maig del present any, alcansá també premi ab un poema titulat *Marieta*.

Eserigué, pera posarlo en música lo distingit compositor Sr. Rodereda, un hermós treball poétich que tituló *La nit al bosch* y en lo llibre *Cansons ilustradas* que te publicat, hi reuní una collecció de poesías d' estil popular que están verdaderamet dintra 'l títul que porta 'l volum.

A més ha donat á llum una extensa biografia de 'n Clavé y un tomet denominar *Microcosmos*, contenint faulas y altres treballs de curtas dimensions.

No hi ha ningú que al admirar sos dibuixos y al llegir sus poesías no digui (sense mirar la firma): aixó es d' en Mestres, y tothom ho endevina, perque no s' assembla á cap altre dibuixant ni á cap altre poeta.

Qui així sap honrarse, honra al mateix temps á la terra hont ha nascut.

També es original en que no te pretensions.

ADVERTENCIA

Per mala interpretació del encarregat de fer los transports pera la litografia quals primera y octava planas lo mateix que las quarta y quinta hi son tiradas, apareix equivocat en lo número passat y en lo present també, lo preu de suscripció, debent dir 0'50 pta. al mes en lloch de 1 pta.

Ho fem present, com es necessari, tant pera 'ls que ja s' havian suscrit com pera 'ls que en lo successiu vullgan suscriurers, advertint que 'ls números dintre una cuberta serán passats al domicili dels suscriptors.

L' ADMINISTRADOR

RAFAEL CALVO.

Lo dia 4 del present, á las nou del matí, finá á Cádiz, víctima de la verola hemorrágica, l' eminent actor espanyol D. Rafel Calvo.

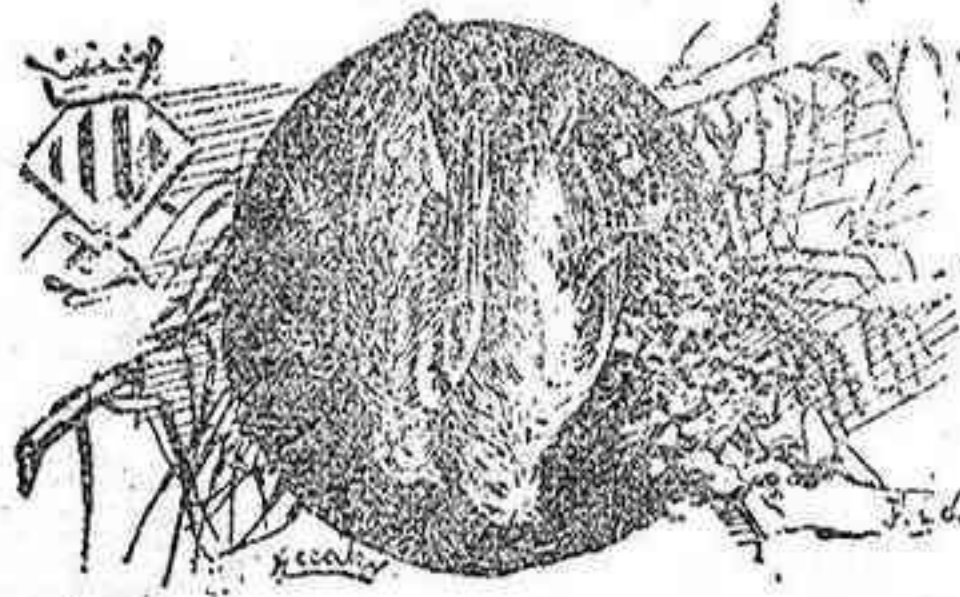
Encara ressonan en lo nou tea-

tro de la Gran via los aplausos ab que 'l públich barceloní se despedí d' ell fa poch dias, sense pensar que aquellas ovacions eran las últimas que li tributava.

En la plenitud del seu talent ha baixat en Calvo á la tomba, quan encara la escena castellana li reservava dias de gloria.

Lo dolor que la noticia de sa mort nos ha produhit, nos priva avuy de fer la seva necrologia, ja que no tenim alé sino pera plorar-lo.

LA TOMASA, donchs, s' associa al dol que avuy omple l' esperit dels admiradors del malhaurat gran actor y acompanya en lo sentiment á sa familia que sempre plorarà una perdua tan irreparable.

UN ESTUDIANT

(Acabament)

¿Qué no doya del cervell de 'n Lluís semblant barreja? ¿Qui no veyá allí al estudiant alegre, bullanguer que, com la papallona, flayra aquí, flayra allá, á tot arreu troba aromas y en lloch la flor que 'l fixi y retenga per sempre més?

La Sra. Rita indicá al foraster lo llit hont dormia en Lluís y eixí afora. Aquell restá una estona contemplant somrisent á son bon amich qui, poch menys que feixat ab los abrichs, girat de boca terrosa y extés de brassos, guardava l' immovilitat d' una cariatido.

L' amich sentia com cert remordiment de despertarlo, mes, á la fi, 's determiná á ferho.

—Ola, Batet! tú per aquí?... Quin' hora és? —exclamá l' estudiant ab los ulls encara com unas taronjas.

—Vaja, vaja, que ya es hora, home... ¿Encara ets tan mandrós?... Qué potser has vetllat algun amich, avuy? —digué ab benévola rialleta 'n Batet.

—Cá, home, cá! Lo qu' és, que tinch una desgracia molt gran: que visch fora de la meva patria... No has sentit parlar may dels antípodas, d' aquells que tenen lluna mentres nosaltres tenim sol? Donchs jo só un antípoda trasplantat que, com segueixo las costums de la meva terra, soch malmirat en aquesta. Si jo visqués allí com aquí visch, fora l' home més matiner de tots: me llevo á la una. Tot es relatiu en aquest mon, tot es relatiu!

—Ja! ja! ja! Sempre n' tens una pera dir... —Mare de Deu y que n' est de felis; tú no envellirás may.

—Nó, per ara y tant que duri aixó

del estudiar, no tindria de qué queixarme si granejés un xich més. És la gran vida, noy, si durés més y un no anés tant curtet de pistrinchs, com te dich.

—Bé, que no vols lo que 't porto?

—Qué potser arribas de Sabadell? —Cridá l' estudiant incorporantse de sobte.

—Sí, home, sí. He vist á la tova mare y m' ha donat una carta y...

—Y qué més? —Corre, digas.

—Y un' unsa.

—Un' unsa? calla per Deu, calla que perdo 'l mon de vista!

Y no bé yá dir aixó, comensá á estirar ab grans estrevadas lo cordó de la campanota, alarmant tota la casa y més qu' á ningú á la Sra. Rita qu' entrá corrents, mitj temerosa de que l' estudiant fos víctima d' aquell desconegut á qui havia tant fàcilment franquejat la porta.

—Sra. Rita, no 'm posi plat á taula, ho sent? no 'm posi plat á taula! Han arribat diners y vosté ja sab (y no se 'm ofen) que, quan jo granejo, tinch un pler en afavorir á M. Justin. Lo meu amich m' hi acompanyará.

—Nó, home, no sigas boig...

—Ja ho pot dir si n' es... Ja ho pot dir. Vegi are meteix á que ha vingut aquell repich de campanas que m' ha espantat de mala manera. Ah, cap vert!... cap vert!... —feu la despesera ab ayre que revelava tindre no menos simpatia per l' estudiant que son amich.

—Cóm, boig? —replicá aquell. —Ves si no ho refrescariam. La mare está bona, á casa tots están bons y 'm portan un' unsa, no es veritat? Li sembla poch donya (avuy no li diré senyora) donya Rita? Y qué 's pensa vosté que no li vindrá de gust á en Batet acompanyarme? No veu que també está á despesa, ja tindrà gana, ja... En sa vida s' hi ha vist éll á casa 'n Justin... Perque 'l senyor, aquí hont lo ven, es un pobre fadrí relotger, un relotger de pervindre demá que 's planti, com jo un advocat de pervindre. Tots dos estém encara en la closca de l' ou, pero ja veurá vosté quan anirém més ben alimentats... Vaja, no s' enfadi, no posi aquesta cara, qu' aquí tots som uns. Devant de la gent sería, á casa mova per exemple, jo la peso á vosté pe 'ls núvols; pero no veu vosté mateixa que si jo dignés al meu amich qu' aquí menjo tan bé com al restaurant, me tindria per un mentider?

La pobra despesera, que sobre no tindre fel, portava gran afició á son estudiant, se posá á riure, y torná ab sa eterna y senzilla reconvenció:

—Ah, cap vert!... cap vert!...

—Bé, senyora... vull dir, donya Rita, jo ja tinch los mitjons y 'ls calsoquets posats y, si no se 'n va, salto del llit fet un *Comendador* de teatro d' aficionats: blanquet com un colom.

—Uy...! feu la despesera, apuntantse l' index al front y eixint del dormitori ab la rialleta als llabis.

—Nó, no se 'n vagi encara, escolti... Batet: donali l' unsa; cóbris lo que li dech, que ja no sé quant puja. Ven, també n' hi ha pera vosté, dona!

La senyora Rita, prengué la unsa y eixí de la cambra.

—Perqué la fas pertener aixís? —digué l' relotger quan la vegé fora.

—Cá, home; si es la criatura més bona del mon. N' hi faré cent per un pá sol y no se m' enfadará may.

Y tot dibent aixó, l'estudiant comensà á rentarse y empolaynarse, recorrent tots los mobles de l'habitació. S'asseya en una cadira pera posarse las botinas; en un'altra se ficava 'ls pantalons, y apoyava 'l peu en lo tamboret del piano pera respallarse 'ls; buscava la camisa, y la trobava penjada en lo pom de la vidriera; la corbata, y tenia d'estirarla d'un cantó del mirall que estava penjat demunt de la calaixera; bojejava cercant un puny escapat de la mànega per falta de botó y 'l trobava per fi barrejat entre 'ls papers de la taula escriptori, y á mesura qu'ell s'endressava, anavan quedant desembarassats los mobles de las innúmeras penjarollas ab qu'estavan impropiamet guarnits.

Quan quedá llest de la *toilette*, se ficá á la butxaca duas pessetas que tenia esbarriadas per demunt de la calaixera, s'embutxacá també la carta de sa mare, esperant á descloure-la més tart, y cixí ab en Batet.

Al peu de la porta trobá á la senyora Rita, qui li entregá 'l cambi de l' unsa. Ell, sense contar-lo, l'abrassá gayre bé fins á desconjuntarla, y baixá corrent cap al carrer tot cantant: «Allons enfants de la patrie, á esmorzar á ca'n Justin» mentres la desespera pe 'l ull de l'escala cridava— «Ah, cap vert, cap vert!»—y en Batet lo seguía mort de riure.

Acabat l'esmorzá l'mosso presentá 'l compte.

«Esmorzá	8 pessetas.
«Cigarros	2 »
«Café y plus café	2 »
Total	12 pessetas.

L'estudiant dóna demés una pesseta de propina y, després, desclou la carta.

De sopte 's posa sério; acaba de llegir lo següent: «L'unsa que t'entregará 'l noy de ca'n Batet, la donarás á la teva tia Antonieta pera que 's cobri la mantellina que m'ha enviat.»

Se fica la má á la butxaca y exclama: —Bé, encara 'm sobra un ral per' escriure á casa.—NARCIS OLLER

LA CIGALA Y LA FORMIGA

IDILI

Aixís com cuan festiva la desitxada primavera arriba la anuncia llensantse de la branca la flor del admetler, la flor més blanca; aixís avuy, que 'ls arbres espampola la boyra humida y el mastral que udola, un borraró de neu travessa l'ayre, s'atura al finestró del vell dallayre y tot fonentse diu:—La fulla es morta, l'hivern arriba ab mí... ¡tanca la porta!

Y 'l Segador l'entén; sa má cansada deixa la fals, la podadora deixa; y preguntant avants ab la mirada á la antiga porxada que cruix al pes de la daurada xeixa dóna gracias al cel que sós ulls miran y empunya 'l ferrellat y 'ls golfos giran.

Ja va á voltar la clau... y la portella se tancarà al hivern, cuan devant d'ella

demana aculliment ab veu furtiva un Trovador que tremolant arriba ab la caputxa sobre 'ls ulls cayguda y la bandola al coll, suspesa y muda.

JUGLAR

¡Bon Segador, Deu valte!
óbram la porta, compadeixme y obra;
no tinch abrich ni pa, la forsa 'm falta
y de fret y de fam duchne de sobra,
¡Obram per caritat! Lo cel m'envia
sens dupte á tón portal; si no m'alenta
la flama de ta llar, més resplandenta
que 'l sol de la canícula á mitx-dia,
al peu d'aquesta porta barrotada
m'han de menjar los llops á nit entrada.

SEGADOR

¡Cansóns, sempre cansóns!.... Cuan á la
ja 'm veyá, al toch del alba, la campana
corbat per la fatiga,
ferint mas mans los cayres de la espiga,
sanguant mas camas á un descuyt de dalla
que com talla 'l forment las camas talla,
embotornats mos peus entre la ortiga
y al frech de la argelaga
sinó al verí del escorsó que amaga,
¿qué feyas mentres tant?... Pe 'l mon corrias
ab la bandola al coll, t'engorronias
sota d'un roure y tal vegada t'reyas
dels que segant y escarrasantse veyas.
¿Perqué no has empunyat la fals lleu-
gera,

cent voltas més pesada
que 'l guitarró que dus penjat derrerera?
Sens dupte es més placent lo teu oíci
que espigolar vessanas al solstici,
peró 'ls que l'han segada
son ells que 's menjarán la bona anyada
tantost caurá del cel la neu primera.
Cantavas ¿no es aixís?... també cantavan
las mandrosas cigalas que t'voltavan;
peró avuy que no queda una garbera
de cap á cap de plana, ni una espiga,
¡contempla á la cigala ploranera
corrent á mendicar á la formiga!

JUGLAR

Si per menyspréu m'has nomenat *cigala*
benhaja tón menyspréu que no agravía;
cigala m'ha fet Deu y ho tinch á gala,
cigala só y seré que bat són ala
portant monts á través la pòesia.

Si un orgull hi ha en lo mon que siga noble
es l'orgull del treball; peró ¿imaginas
que treballa no més lo pobre poble
que fa garbas al camp y al bosch feixinas?

La tasca que al bressol Deu nos imposa,
es mólt més gran que tón magí suposa
y ¡ay de la Humanitat, si las fatigas
no 'ns partíssim Cigalas y Formigas!

Cuan lo cel era blau, verdas las planas
y 'l sol, eixint per tots, per tots lluhía,
cuan tocaban á festa las campanas
y á las balladas lo jovent corria,
¿quí os portaba l'amor y la alegría
y aplacant odis esborraba injurias
sinó 'l pobre juglar ab sas canturias?

Cuan la patria adorada
s'ha sentit envilida y trepitjada
per plantas enemigas,
¿quí encengué 'l fanatisme de la terra?
¿quí las dallas torná coltells de guerra?
¿quí formá batallóns de las *formigas*,
y ab lo crit de victoria aixordá l'aire
més que 'l pobre juglar, més que 'l cant-
tayre?

Y las glorias dels avis,
y las cansóns d'amor, y 'ls consells savis
qu'en nostres cors la patria perpetúan
y á ser honrat y fort al home duhen
¿quí ho ensenya al infant que al bressol
plora?

¿quí ho recorda al vellet qu'espera l'hora
en qué la vida en un suspir s'exhala,
sinó 'l foll trovador, la humil *Cigala*?

¡Oh si tots hem segat! mal que t'en rigas,
tots hem segat, cigalas com formigas;
peró al pas que tu llevas
pa per tot l'any de las espigas tévas,
del trovador que canta, las espigas
no llevan fins al cel... ¡fins á la gloria,
perqué 'n gosin tos fills després qu'ell mo-
ria.

Un mot, no més, per acabar me resta:
cruixint baix la riquesa que acapara
de ta avaricia tón graner protesta;

del gra mesquí que tu 'm refusas are
los corchs, cuan dormirás, ne farán festa.

Y á tu ¿qué t'fa, contesta,
si la cullita que t'dó Deu no es mala,
que s'en gaudeixi un cuch ó una Cigala?

SEGADOR

No he volgut ferte agravi
ni ha parlat la avaria per món llavi.
Avuy mateix y ab món graner que vessa
trovo 'l temps llarch y la tristesa 'm bressa
penso en *ahir*... y 'l sol de la esperansa
veig baixar á la posta;
miro 'l *demá*... y á cada hivern que avansa
sento que 'l cor de més en més se cansa
y la vellesa que anyorant, s'acosta,

¡Hont son las ríalladas,
las llágrimas d'amor d'altras diadas!...
¿tal volta dormen en tos cants reclosas
ja qu'entre l'or las he buscat debades?
¿Tenen potser tós cants, com tu suposas,
tan soberana forsa que podrias
transportar lo méu cor á millors días?

JUGLAR

¿Y perqué no?... La rosa que 's desfulla,
la gota de rosada que la mulla,
l'oreig que xiula en la frondosa alzina,
l'ona gegant que per la mar camina,
lo núvol d'or que 'l sol ponent inflama,
l'aucell que vola y el torrent que brama,
tot fa via, tot corre,
tot ho devora 'l temps y ho desfá l'ayre;
lo que no mor, lo que may més s'esborra
es sols lo qu'en sos cants posa 'l trovayre.

¿Vols despertar en las floridas horas
d'aquella hermosa juventut que ploras?...
deixam obrir de bat á bat món ala
y escolta l'últim cant de la Cigala.

Cansó d'estiu,

Quinze anys apenas llavors tenia
y ab lo cor jove y el front altiu
sens més fortuna ni companyia
que ma bandola y un cant festiu.
per entre espigas que rossejavan
la brisa tevia mená món pas...
y las cigalas entorn cantaban
canta que canta que cantarás.

Rojas y bellas y encisadoras,
los peus descalsos y 'l riure foll,
una caterva de segadoras
pel camp corria sobre 'l rostoll.
Pel camp corrian y al riu baixavan,
las garbas liestas, la dalla al bras...
y las cigalas las saludaban
canta que canta que cantarás.

Una entre totas, la espigolayre
la més garrida, ferí món cor;
són cabell negre, flotant en l'ayre,
cenyian rossas espigas d'or.
Vermells sos llavis ab golg sonreyan,
d'ulls més hermosos no n'he vist pas...
y los cigalas ¡qu'hermosa! deyan
canta que canta que cantarás.

Quedantse enrera de sas amigas
la vista 'm clava tantost me veu;
posá en mos rissos un pom d'espigas
m'allargá l'anti, y 'm digué: ¡Beu!
Si sos ulls negrés món cor cremavan
l'aygua era dolça, freda com glas...
y las cigalas en tant cantavan
canta que canta que cantarás.

—Gracias, vaig dirli; que Deu te doni
tot quant desitjis y més encar;
del cor que 'm robas Deu te perdoni
mentres no olvidis may al juglar.—
¡Y va allunyar-se! Folls per segurila
mos ulls li deyan: ¿Perqué te 'n vas?...
y las cigalas van despedirla
canta que canta que cantarás.

De fulla morta los camps s'umplian,
la boyra espessa tapava 'l sol,
las orenetas xisclant lujian
y no cantaba ja 'l rosinyol.
¡Oh espigolayre! prou te buscavan
mos ulls ansiosos del camp al riu...
mes las cigalas ja no cantavan,
ja no cantavan com al estiu,

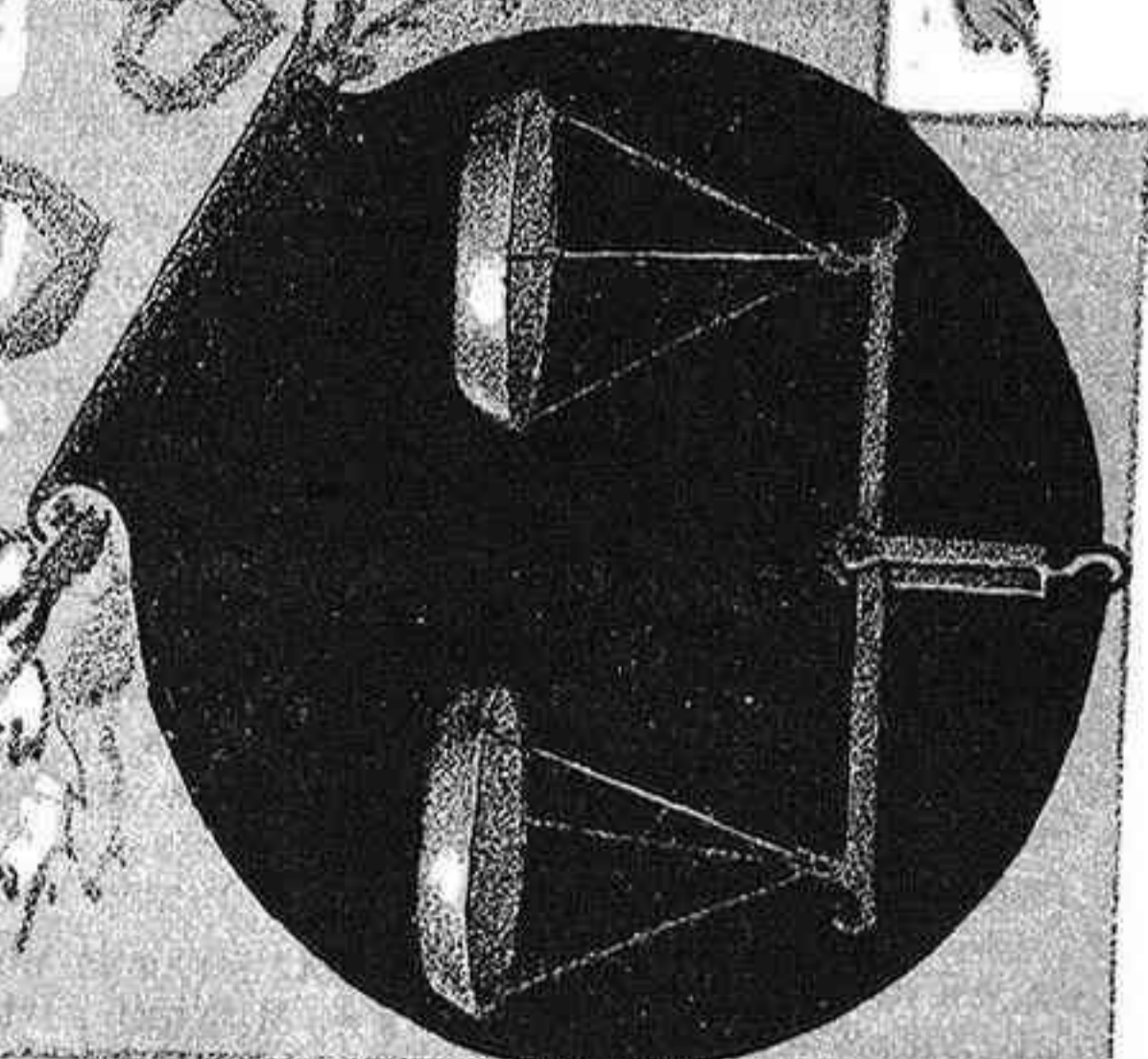
ALLEGORIA

DE

SETTEBORIA

DEBITE

16

1871

Sangloto encare no més pensanhi,
y 'm sembla veure dintre 'l fossar
una creu d' alba, prop d' ella un canti
y un pom de espigas rossas encar:
De genolls queya, mos ulls ploravan
y en las espigas posava un bés....
¡ay, las cigalas ja no cantavan,
ja no cantavan ni han cantat més!

SEGADOR

¡Abrassam, trovador! Ta cansó bella
una llágrima ha dut á ma parpella,
un raig del sol d' estiu á ma cufurna
que sepulta la neu y 'l vent assota
y á món cor ensopit radiosa espurna
d' aquella flama dels vint anys remota.

Y are, juglar, perquè de mí no 's diga
que só la vil formiga de la faula,
¿vols benehir lo sostre que t' abriga
y acceptar lo méu lloch al cap de taula?...

JUGLAR

Deixam besar la má que aixis m' obliga...

SEGADOR

Nó, Cigala ¡encaixém!

JUGLAR

¡Gracias, Formiga!
Apeles Mestres.

1882

Si volen passar lo
temps distrets y en-
tretinguts comprin un
Catálech de la Expo-
sició, vagin al Parch
y comensin á buscar
las instalacions se-
guint los número d'

orde del llibre: de segur que pararán
á Sant Boy.

Y lo més curiós es que 'ls cuadros y
esculturas del Palau de Bellas Arts
tenen una numeració distinta de la
que consta en lo Catálech sobredit.

Sembla la cuestió del Búlgaro:
¿ahont es lo *pesquis* del que se 'n ha
cuidat?

A l' hora que escribim áquestas rat-
llas, 5 de Setembre, encara no ha apa-
regut al públich lo cartell anunciant
las festas acordadas celebrar per l'
Ajuntament desde 'l dia 23 del propi
mes.

En vista d' aixó creyém que pera
que las tals festas arriuin ab temps á
coneixement dels nacionals y dels ex-
trangers, lo millor fora proporcionar
trompetas als delegats propagandis-
tas de la Exposició, pera que fent de
nunci las pregonessen per tot arreu.

Aixis al menos farián alguna cosa
y 'ns podrián estalviar los cartells,
que á n' aquest pas no servirán per
jes.

Apareixer á la Rambla aquells tras-
tos que serveixen pera guarnirla per
las festas de la Mercé y posarse á
ploure, tot es hu. Aquest any pera no
desmentir la profecia ha succehit lo
mateix.

En lo successiu quan hi hagi seque-
dat ja ho saben; cada concejal que
agafi una armatosta y á donar lo vol,
pero anunciantho ab temps pera pro-
vehirnos de parayguas.

Puig ab las pregarias queda demos-
trat aquell adagi, que diu brams d' ase
no puján al cel.

Com ja es costum de tots los dimars,
l' últim passat tampoch celebrá sessió
nostre Ajuntament.

¿Ahont se fican donchs los concejals,
preguntarán vostés, sens dupte?

¡Ahont volen que 's fiquin! A l' hora
de la sessió

vegerem al mes novell

lo Sr. D. Pau Calvell,

en los portxos del Palau de Bellas
Arts entretingut fumant un cigarro
llarch com lo bras y contemplant com
s' alsava la bomba, considerant potser
ab la facilitat que s' aixecan certas
cosas de la terra plenas de fum.

Pera las próximas festas s' anunciá
un torneig maritim. Aixó está bé, per-
que per terra tots los dias ne tenim
entre 'ls tranvías y las jardineras y
per cert que son de debó, puig alguns
ne gemegan.

Los cafeters de Barcelona 's quei-
xan de que per disposició del Sr. Go-
bernador civil, en cada sala de billars
s' hi colouin dos agents de policia.

D' aixó 'ls que no som cafeters de-
bém estarne agrahits perquè aixis no
'ns farém malbé 'ls cuartos que 'ns
han de demanar per contribucions.

No obstant, l' altre dia dos polissons,
cansats de no fer res, cada vegada que
volian fumar s' entretenian apostant
cigarrillos al peu d' un billar.

—Sanchez, yo apuesto por el de las
patillas.

—García, yo por el de la luchana.

Y aixis del ou al sou, del sou al bou
y del bou al carrer de Fuencarral.

En la paret que tanca l' espay entre
'l palau de Ciencias y 'l de Bellas
Arts, s' hi ha obert una porta petita que
treu al pati de la antigua fábrica de
gaseosas de Ansaldi.

Després de molt buscar l' objecte
d' aquella porteta, las sevas exiguas
dimensiones nos feran pensar que deu
ser pera passarhi lo Sr. Pirozzini, se-
cretari general de la Exposició, que
viu en la casa del esmentat pati, y
aixis no te de donar la volta al Parch.
Home petit carregat de convenien-
cias.

En qué quedém: uns diuen que 'ls
còlichs produhits per los rahims son á
consecuencia de la composició ab sul-
fat de coure ab que 's ruixan pera
lliurarlos del mildiu y altres que son
á causa de la poca sahor del fruyt.

Bo fora que 'ls dissidents sobre
aquest punt se possessin d' acort, puig
de resultar certa la primera presump-
ció no hauriam de desterrar solsament
los rahims com á postres, sino també
'ls vins de la present cullita com á
beguda.

Y fora un gran mal porque sense ví
no 's pot dir missa y la sanch de Deu
resultaria venenosa.

Y com Deu es lo autor de tot lo
creat... treguin vostés mateixos la
moraleja.

Las festoneras ja poden plegar. A
Arenys de Mar han sortit unas monjas
que brodan á meytat de preu. Las po-
bretas en alguna cosa s' han d' entre-
tenir, en que sia en pendre la feyna á
las senyoras que 's guanyan honra-
dament la vida.

Aquellas castas esposas de Deu, fan
be venentse als industrials lo que ab
la escusa d' ensenyarlas fan brodar á
las sevas deixebblas?

La famosa paraula *inverecundo* la
recullirem no de cap periódich de Ta-
rragona sino d' una revista publicada
en *El Siglo* y firmada per lo mateix
autor del remittit publicat en *El Noti-
ciero Universal* dimars últim dia 4, en
qual remittit declara que en lloch d'
aquell disbarat debia dir *su verecundo*.

Compreném que á Tarragona deixe-
sin passar una errada de tal calibre,
pero no 's compren que passés al au-
tor mateix lo dia 30, que surt *El Siglo*,
pera tenir lo gust ó la pena de recti-
ficarse dos ó tres dias després.

Vaya que aquell bon senyor, d' ofici
de fer sonets é inventor de paraulas
pera 'l seu us particular, pot ben es-
clamar:

Berengenas que comí
luego me sentaron mal:
¿quién me habrá metido á mí
en ese berengenal?

Vaya, que anar als teatros del pas-
seig de Gracia ab aquest temps, vol
molta afició y mes encara voluntat.

A mi no hi ha res que m' empalagui
mes que 'l paraygua, porque si no plou
no sé ahont posarmel y si plou sempre
tinch por que una ventada me 'l giri
al atravesar la plassa de Catalunya,
aixis es que si no hagués sigut pel
compromis contret ab lo director de
LA TOMASA no m' hauria mogut de la
meva llar payral, pera entretenirme
contant rondallas á la familia ó me-
ditant sobre la efimera gloria dels có-
michs de la que no 'n queda altra cosa
que 'l recort entre 'ls que han tingut
la ditxa d' aplaudirlos, esmentada en
las gacetillas dels diaris per si volen
llegirlas los que han de venir: pensa-
ments que m' ocorren ab motiu de la
mort de 'n Calvo. Pero deixemnos de
tristesas.

Lo gran aconteixement d' aquets
darrers dias han sigut las representa-
cions dels *Hugonots* donadas en lo tea-
tro del Tivoli, per una companyia d'
ópera que fa estar sempre ab l' ¡ay!
al cos, porque ningú 'm negará que es
molt atreviment cantar aquella super-
ba partitura de Mayerbeer, que quan
no 's mutila gens lo públich se 'n va á
casa ab claror de dia. La empresa del
Tivoli ó millor dit l' Ignasi sens dupte
en atenció á no voler reventar als
cantants que desempnyan aquesta
ópera, ha permés que li tallessin la cua,
ó sia lo quint acte, ab lo qual si bé l'
obra careix de final, los artistas se 'n
van mes descansats á dormir sobre 'ls
llorers recullits, ja que no poden anar
á benehirlos porque encare es bastant
lluny lo diumenge de rams. Lo pú-
blich, donchs, que 's fa cárrech d' aixó,
no es exigent, molt al revés del que s'
escolta l' ópera gratis desde la riera
de 'n Malla, que voldria que durés tota

la nit. A mes de no ser exigent, no es tampoch rigurosament sever, y per aixó fa repetir entussiasmat los trossos que mes be surten.

—Digui, vaig sentir que preguntava un senyor á un altre: aquesta gent tinch entés que fan ópera diaria?

—Si senyor, diaria cada dia, respongué l'interpelat.

—Com se compren aixó cuan en lo Liceo sols ne cantan en dias alternats?

—Qué vol que li digui... Aixó deu consistir en que 'ls artistes d'aquest teatro sens dupte cobran religiosament y per lo tan no tenen mandra.

Aquesta conversa tan parla en favor del Ignasi com dels artistes; d'aquets perque 's veu que son estudiosos y d'aquell perque 'l negoci li marxa, (puig no sabem que may hagi quedat á deure res á ningú) com ho demostren los *lletnos* que fa, recompensantli la bona idea que ha tingut substituhint la sarsuela d'avans bastant magreta ab l'ópera d'avuy, en la que fins se sent lo *do de pit* com l'altre nit va donarlo lo tenor fent *Lo Trovador*.

Traspassem la riera de 'n Malla y entrem á Novedats: ¿que fan? La cent y, tantas representació d'*Excelsior*. ¡Burrango! Aixó sol ja 'ns relleva de parlarne perque una obra sia de la classe que 's vulgui que alcansi tan gran número de representacions, te d'esser bona per forsa.

Si volen seguirme al teatro Calvo (Deu l'hagi perdonat) y Vico, veuran la companyia valenciana. En ella hi sobresurten alguns actors que molts dels que coneixem ja voldrian arribarshi á la sola de la sabata. Parlém de 'n Llorens, de 'n Contreras y de 'n Bolumar: aquest últim com á graciós no hi ha ningú que li passi la ma per la cara: es d'aquells que fan riure sense bellugarse, ni fer ganyotas, ni parlant á tall de máscara. A més fan alguna obreta que encara que sense pretensions, entreté alegrement al públich.

Lo dimecres darrer la Societat «Tertulia Valenciana» combiná en aquest teatro una funció molt variada en la que s'anunciá que hi pendrian part á més de la companyia que hi treballa, lo senyor Fuentes recitant lo monolech *No va mas* y la senyoreta María Coello cantant *Niña Pancha*. Tot se cumplí al peu de la lletra; pero 'ls que hi concorregueren pera veure y sentir á la aplaudida dama jove del Teatro Catalá, se 'n endugueren xasco, perque no hi prengué part.

—Cóm es aixó? Nos han enganyat!

—No senyor, va dirme un acomodador que essent empleat del teatro debia saberho de bona tinta. Es que á la Coello li han privat de sortir avuy.

—Quí, 'l metje? Que potsé está malalta?

—No senyor, está contractada per la empresa del Romea, y 'ls que perteneixen á aquell teatro no poden representar en lloch més si la indicada senyora empresa no ho vol.

—No deu ser pas veritat perque be ha sortit en Fuentes.

—Oh! ja veurá: en Fuentes porta calsas y de Fuentes no se 'n troban per tot arreu...

Ab franquesa, aixó sembla impossible: una nova esclavitut contra la que havém de cridar fins á destruhirla, perque cada hu es lliure dela seva persona mentres no falti á sos compromisos.

En l'Espanyol vaig conseguir distreurem de lo que 'm contá l'acomodador referent á la Coello. Hi ha allí la companyia Tomba, que la veritat tomba unas operetas italianas, salpicadas de tals detalls tan artístichs com personals, que *tomban* al públich. S'hi passan agradablement las horas sentint cantar be y veient á las coristas que son un floret de tipos que Deu nos en dó. Per só tenen tans admiradors. Encara no 'n surt una á fora de las taulas ja tothom li va al darrera menjántse la ab la vista y poden contar si n'están ellas de estarrufadas. La companyia Tomba ha deixat sempra bons recorts á Barcelona. Conech mes de quatre que ja saben dir alguna cosa en italiá y d'altres que no contents ab aixó s'han endut á casa artista y tot.

Per avuy no 'ls portaré en lloch mes perque es massa tart.

Acabaré donchs la present revista anunciantlos que 'l dia 15 vinent en definitiva s'obra 'l Teatro Catalá ab *La Bruixa*, aquell drama tan llarch... Qui sab si feyan com en los *Hugonots* del Tívoli que 'ls hi tallan l'últim acte!

No sé si ho haurá pensat alguna vegada 'l Sr. Soler....

BERNAT PESCAIRE.

Ja veuen per la advertencia insertada en lloch preferent lo preu de suscripció á que en lo successiu podran adquirir LA TOMASA.

Lo que també 'ls debém advertir es que desde 'l tercer número millorarém lo paper á fi de que la impressió pugá ésser mes pujada de tinta sense que perjudiqui 'ls dibuixos.

Ja veuen, com á galans y á desprosos ningú 'ns guanya.

Faltariam al nostre deber si no agraphissem als companys de premsa la bona acullida que 'ns han dispensat.

Ja diguerem en lo primer número que 'ls hi allargavam la ma; nos ratiuquem avuy en lo mateix y poden contar en tot y per tot ab la Redacció de LA TOMASA.

Per los carrers y per la Exposició se nota ja un moviment de forasters extraordinari

Entre dissapte y diumenge passen per los torniquets mes de deu mil personas y en algunas fondas d'importancia ja no poden hostatjar á mes gent.

Y lo millor de tot es que ningú 's penedeix de havernos visitat, essent aixó la resposta mes elocuent contra la propaganda antipatriótica que alguns han fet pera desvirtuar la grandiositat del Certámen Universal que celebra Barcelona.

Certas rivalitats podém passárnoslas nosaltres á casa, pero may fer que traslluheixin á fora quan poden perjudicar los interessos generals, mes

que mes quan ab lo que 's defensa no 's fa cap paper ridícul.

Se repartéixen als adjunts y s'han posat ja á la venda 'ls tomos dels Jochs Florals d'enguany.

Ja 'n parlarém quan los haguém llegit que no es pas treball per ferse á la lleugera.

Amolinat en Parés, pel negoci que portava l'altre dia s'esclamava que tenia 'l cap espés.

Y al sentirlo 'l senyor Lluch qu'es un tipo molt trempat va respondre, — Es veritat... al seu cap hi falta such.

EUDALT SALA.

—Quan s'emborratxa l'Ambrós se queda al carré estirat.

—¡Quín vici mes carregós!

—No, lo seu es carregat.

R. CASTELLÁ.

Conversant ab una artista un que de ben dir s'alaba, per dirli que era famosa, li clavá que era afamada.

ÍNTIMA

Nins ja varem estimarnos, mes ab afanys tan galans que un cop nos vegerem grans determinarem casarnos.

Ara que vivim los dos baix lo llas del sagrament, no passa ni un sol moment que no semblém gat y gos.

ANTONET DEL CARRIL.

CORRESPONDENCIA.

R. C. Ja ho veu. Aprofitaré també los trenca-closcas. — S. O. Home, per la mort de Deu. Que no ha anat á estudi? R. F. — Los seus planys son monótonos y los sonets tenen la punxa massa grullera. Com versifica be trihi altres assumtos menos vulgars. — D. Dinamita. Está be la creu de paraulas. Respecte al epígrama *major-dona* may ha sigut consonant de *brama*. — Antonet del Carril, Aprofitarem la conversa y una xarada. La *intima* la corretjirém una mica si no li sap greu. — F. M. No sia tan des eixit. Sápigas sostenirse dintre 'ls límits de la moral. Si vosté fós color seria un vert pujat. — J. V. y V. La lletra es lo que va millor, pero flaixeja. Lo dedicat al seu cosí es massa íntim. Envihi altrás cosas que 'ns sembla sab ferne de mes aprofitables. — E. S. Lo segon epígrama va be. Se publicarà fenthi una petita reparació. Los geroglífichs los guardaré per quan determiném publicarne per l'estil. Per ara son preferits los de figuras. — S. G. La seva poesia no pot anar ni ab crossas.

Senyor Píldoras. — Vosté te molta barra, y en quant allo de *Sale la luna vomitando estrellas*... ja ho sabia. — Noy de Capritxo. Insertaré una xarada. — Lo Pastoret del Montsant. Comensa be y acaba malament; fa com los que *mal andan*. E. V. Fassi altres assumtos. Lo que envia ja es molt gastat. — Taguroff. Li prometo publicar un epígrama y si algun dia hi ha lloch lo Retrato.

—Vigilant, avuy no mes obri al de las patillas rossas.

XARADAS.

I.

Un pagès que porta *tot*
perque aixís fa més pagès,
caygué dintre una *tres quatre*
de casa d' un tintorer
fent un crit en to de *duas*
que va semblá un esparver. •
Pera retornarlo entrarem
en una *prima*, lloch decent
que no es café ni es taberna
y un pot véurehi si te set.
A la claror repanarem
al pagès per si tingués
un descalbre y vegerem
que sols havia suferit
del ull la *dos tersa quarta*,
lo que 'ns va deixá contents
perque segons digué 'l metje
alló no seria rés
y tornaria al seu poble
com n' havia sortit: be.

II.

Frima es riu francés;
dos del home es part:
tot un fruyt bo es
propí per pecar.

ANAGRAMA.

Un *tot* de roba 'm doná
un senyór que si era *tot*,
deixava anar *tot* molt grossos
que li feyan poch favor.

LOLOGRIFO NUMERICH.

- 1 2 3 4 5 6 — Resveix pera fer mitja
1 4 2 3 6 — Instrument musical
1 6 3 2 — Nom de dona.
1 6 5 — Una bestiola.
1 2 — Per menjar
1 — Consonant.

QUADRAT DE PARAULAS

•	•	•	•
•	•	•	•
•	•	•	•
•	•	•	•

Omplir los punts ab lletres que llegidas
vertical y horisontalment diguin: 1.ª Una
fruyta—2.ª Cosa de justicia.—3.ª Obra geo-
gráfica.—4.ª Ne tenen los angels.

GEROGLIFICH.

Las soluciones en el número vinient.

Á LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR.

- XARADA 1.ª—*Campana*.
(ID. 2.ª—*Pipa*.
ENDEVINALLA.—*Sal*.
LOGOGRIFO NUMERICH.—*Capitolina*.
QUADRAT DE PARAULAS.—*Paca*.
Aram.
Cama.
Amar.
ANAGRAMA.—*Cota, taco, toca*.
GEROGLIFICH.—*No allarguis mes lo peu
que la sabata*.

La Tomasa

PERIÓDICH IL·LUSTRAT Y LITERARI

- Suscripció. . . . 1 pesseta al mes.
Número corrent. 15 centims.
Atrassat. . . . 25 id.

NOTA.—Tota reclamació po-
drá dirigirse á la Imprempta y
Administració de dit periódich,
carrer Basea, 21 bis, hotiga.

Barcelona.—Imp. Daunis, Miró y Comp.^a